

Current strategic research on senile dementia and Alzheimer's disease in Thailand

รศ.พญ. วรพรรณ เสนาณรงค์

รองหัวหน้าสาขาวิชาประสาทวิทยา

Director of Behavioral Neurology and Neurodegenerative Diseases,

Director of Memory Clinic, ภาควิชาอายุรศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ที่ปรึกษา WHO on ICD11 Expert Working Group on the Classification of Neurocognitive Disorders

อุปนายกสมาคมสมองเสื่อมแห่งประเทศไทย

vorapun.sen@mahidol.ac.th

Abstract

ภาวะสมองเสื่อมเป็นโรคเรื้อรังที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ มีสาเหตุจากความผิดปกติของการทำงานของสมองด้านความจำและการรู้คิด โดยมีการเสื่อมของความจำเป็นอาการเด่น และมีอาการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมประสาทจิตเวช บุคลิกภาพ และอารมณ์ มีผลให้เสียความสามารถในการดูแลตนเองด้านกิจวัตรประจำวันพื้นฐานและขั้นสูง การประมาณการความสูญเสียจากภาวะบกพร่องทางสุขภาพ จำแนกตามสาเหตุของประเทศไทย พบ ภาวะสมองเสื่อมเป็นสาเหตุที่พบบ่อยอันดับ 7 ในประชากรเพศหญิง แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) เป็นแม่แบบในการมุ่งพัฒนาประชากรผู้สูงอายุของไทยในปัจจุบัน

รัฐได้เริ่มสนับสนุนงานศึกษาวิจัยในผู้สูงอายุด้านต่างๆก่อนที่ประเทศไทยจัดเป็นสังคมผู้สูงอายุ เริ่มตั้งแต่ศึกษา ความชุก ปัจจัยเสี่ยง การตรวจคัดกรอง และอาการอาการแสดงด้วยต่างๆของภาวะสมองเสื่อม ต่อมาได้มีการศึกษาในแง่สหวิทยาการ คือศึกษาผลกระทบต่อกฎหมาย ต่อ ผู้ป่วย ต่อสังคม ต่อเศรษฐศาสตร์สุขภาพ

ในทศวรรษที่ผ่านมา รัฐเริ่มศึกษาวิจัยและพัฒนาในมิติรุกและรับมากขึ้น กล่าวคือ มีการศึกษาพัฒนารักษาภาวะสมองเสื่อมจากสมุนไพรไทย มีการทดลองใช้ยารักษาผู้ป่วยสมองเสื่อม และมีการศึกษากลไกการเกิดโรคสมองเสื่อม เมื่อวิทยาศาสตร์เจริญก้าวหน้าขึ้น มีการขึ้นนำภาวะโรคสมองเสื่อมก่อนมีอาการสมองเสื่อมโดยใช้เครื่องหมายชีวภาพ นักวิทยาศาสตร์ไทยก็เริ่มศึกษาเครื่องหมายชีวภาพในประชากรไทย ในระยะต่างๆของภาวะสมองเสื่อม

การศึกษารักษาภาวะสมองเสื่อมโดยไม่ใช้ยา เป็นอีกมิติที่ภาครัฐสนับสนุนให้ศึกษาในผู้ป่วยสมองเสื่อม ทั้งในด้านรักษาและป้องกัน หากแต่การป้องกันจะใช้งบประมาณสูง เนื่องจากการวัดประสิทธิผลของการป้องกันควรประกอบด้วย การใช้เครื่องหมายชีวภาพที่มีความไวความจำเพาะต่อโรคที่ป้องกัน

หรือศึกษาในประชากรจำนวนมากเป็นเวลาหลายปีว่าการป้องกันนั้นมีผลต่อการดำเนินก้าวหน้าของโรคที่ศึกษาหรือไม่

Researches

1. [Estimated creatinine clearance and cognitive impairment in Thai older adults: a pilot study from the dementia and disability project in Thailand.](#)
Srivanitchapoom P, Senanarong V.J Med Assoc Thai. 2013 Feb;96 Suppl 2:S47-53.
2. [Clock drawing test \(CDT\) and activities of daily living \(ADL\) questionnaire as a short screening test for dementia in Thai population.](#)
Satukijchai C, Senanarong V.J Med Assoc Thai. 2013 Feb;96 Suppl 2:S39-46.
3. [The platelet amyloid precursor protein ratio as a diagnostic marker for Alzheimer's disease in Thai patients.](#)
Srisawat C, Junnu S, Peerapittayamongkol C, Futrakul A, Soi-ampornkul R, Senanarong V, Praditsuwan R, Assantachai P, Neungton N.
J Clin Neurosci. 2013 May;20(5):644-8. doi: 10.1016/j.jocn.2012.06.008. Epub 2013 Feb 27.
4. [The Dementia and Disability Project in Thai Elderly: rational, design, methodology and early results.](#)
Senanarong V, Harnphadungkit K, Pongvarin N, Vannasaeng S, Chongwisal S, Chakorn T, Jamjumrus P, Raksthaput A, Chaichanettee S, Aonkaew N, Udompunthurak S, Doody RS, Cummings JL.
BMC Neurol. 2013 Jan 10;13:3. doi: 10.1186/1471-2377-13-3.
5. [Alzheimer's disease dementia as the diagnosis best supported by the cerebrospinal fluid biomarkers: difference in cut-off levels from thai experience.](#)
Senanarong V, Siwasariyanon N, Washirutmangkur L, Pongvarin N, Ratanabunakit C, Aonkaew N, Udolphanthurak S.
Int J Alzheimers Dis. 2012;2012:212063. doi: 10.1155/2012/212063. Epub 2012 Jul 16.
6. [Siriraj Acute Stroke Unit: 10 years experience.](#)
Chinwatanakul S, Boonyapisit K, Pornsriniyom D, Proyoonwiwat N, Senanarong V, Chaisevikul R, Danchaivijitr C, Chotinaiwatarakul W, Sathornsumetee S, Pongvarin N.
J Med Assoc Thai. 2012 Feb;95 Suppl 2:S235-44.
7. [Assessment of cerebrospinal fluid \(CSF\) beta-amyloid \(1-42\), phosphorylated tau \(p-tau-181\) and total Tau protein in patients with Alzheimer's disease \(AD\) and other dementia at Siriraj Hospital, Thailand.](#)
Thaweepoksomboon J, Senanarong V, Pongvarin N, Chakorn T, Siwasariyanon N, Washirutmangkur L, Udompunthurak S. J Med Assoc Thai. 2011 Feb;94 Suppl 1:S77-83.
8. [Priorities for research consortia on Alzheimer's disease.](#)
Gauthier S, Garcia A, Sano M, Robert P, Senanarong V, Woodward M, Brodaty H.
Alzheimers Dement. 2010 Jul;6(4):359-62. doi: 10.1016/j.jalz.2010.05.2017.
9. [International price comparisons of Alzheimer's drugs: a way to close the affordability gap.](#)
Suh GH, Wimo A, Gauthier S, O'Connor D, Ikeda M, Homma A, Dominguez J, Yang BM; Mental Health Economics Task Force of the International Psychogeriatric Association.
Int Psychogeriatr. 2009 Dec;21(6):1116-26. doi: 10.1017/S104161020999086X. Epub 2009 Sep 8.

10. [Safety and tolerability of galantamine in possible Alzheimer's disease with or without cerebrovascular disease and vascular dementia in Thai patients.](#)
Senanarong V, Pongvarin N, Phanthumchinda K, Thavichachart N, Chankrachang S, Praditsuwan R, Nidhinandana S. J Med Assoc Thai. 2009 Mar;92 Suppl 2:S12-8.
11. [Galantamine for the treatment of BPSD in Thai patients with possible Alzheimer's disease with or without cerebrovascular disease.](#)
Tangwongchai S, Thavichachart N, Senanarong V, Pongvarin N, Phanthumchinda K, Praditsuwan R, Nidhinandana S, Chankrachang S. Am J Alzheimers Dis Other Demen. 2008 Dec-2009 Jan;23(6):593-601. doi: 10.1177/1533317508320603. Epub 2008 Oct 9.
12. [The effect of Galantamine on sleep quality in Thai Alzheimer's disease patients.](#)
Chankrachang S, Senanarong V, Pongvarin N, Phanthumchinda K, Thavichachart N, Praditsuwan R, Nidhinandana S. J Med Assoc Thai. 2008 Sep;91(9):1343-9.
13. [Patterns of single photon emission tomography \(SPECT\) among patients with dementia in the memory clinic at Siriraj Hospital.](#)
Nako A, Siritho S, Chotinaiwattarakul W, Ratanamart V, Udompunthuruk S, Jamjumrus P, Senanarong V. J Med Assoc Thai. 2006 Nov;89(11):1829-34.
14. [Use of Hachinski Ischemic Score in the memory clinic: Thai experience.](#)
Siritho S, Senanarong V, Nako A, Chotinaiwattarakul W, Jamjumrus P, Udompunthuruk S, Pongvarin N. J Med Assoc Thai. 2006 Nov;89(11):1822-8.
15. [Neuropsychiatric inventory workshop: behavioral and psychologic symptoms of dementia in Asia.](#) Fuh JL, Lam L, Hirono N, Senanarong V, Cummings JL. Alzheimer Dis Assoc Disord. 2006 Oct-Dec;20(4):314-7.
16. [Third Asia-pacific regional meeting of the international working group on harmonization of dementia drug guidelines: meeting report summary.](#)
Senanarong V, Chen CP, Orgogozo JM; Program Committee. Alzheimer Dis Assoc Disord. 2006 Oct-Dec;20(4):311-2.
17. [Efficacy study of galantamine in possible Alzheimer's disease with or without cerebrovascular disease and vascular dementia in Thai patients: a slow-titration regimen.](#)
Thavichachart N, Phanthumchinda K, Chankrachang S, Praditsuwan R, Nidhinandana S, Senanarong V, Pongvarin N. Int J Clin Pract. 2006 May;60(5):533-40.
18. [Neuropsychiatric symptoms, functional impairment and executive ability in Thai patients with Alzheimer's disease.](#)
Senanarong V, Pongvarin N, Jamjumras P, Sriboonroung A, Danchaiwijit C, Udomphanthuruk S, Cummings JL. Int Psychogeriatr. 2005 Mar;17(1):81-90.
19. [A counseling intervention for caregivers: effect on neuropsychiatric symptoms.](#)
Senanarong V, Jamjumras P, Harmphadungkit K, Klubwongs M, Udomphanthurak S, Pongvarin N, Vannasaeng S, Cummings JL. Int J Geriatr Psychiatry. 2004 Aug;19(8):781-8.
20. [A new measurement of activities of daily living for Thai elderly with dementia.](#)
Senanarong V, Harnphadungkit K, Prayoonwiwat N, Pongvarin N, Sivasariyanonds N, Printarakul T, Udompunthurak S, Cummings JL. Int Psychogeriatr. 2003 Jun;15(2):135-48.
21. [Agitation in Alzheimer's disease is a manifestation of frontal lobe dysfunction.](#)
Senanarong V, Cummings JL, Fairbanks L, Mega M, Masterman DM, O'Connor SM, Strickland TL. Dement Geriatr Cogn Disord. 2004;17(1-2):14-20. Epub 2003 Oct 13.
22. [Endogenous estradiol in elderly individuals: cognitive and noncognitive associations.](#)
Senanarong V, Vannasaeng S, Pongvarin N, Ploybutr S, Udompunthurak S, Jamjumras P, Fairbanks L, Cummings JL. Arch Neurol. 2002 Mar;59(3):385-9.
23. [The IQCODE: an alternative screening test for dementia for low educated Thai elderly.](#)

- Senanarong V, Assavisaraporn S, Sivasiriyononds N, Printarakul T, Jamjumrus P, Udompunthurak S, Pongvarin N. J Med Assoc Thai. 2001 May;84(5):648-55.
24. [Surface electromyography in patients with tension-type headache and normal healthy subjects.](#) Harnphadungkit K, Senanarong V, Pongvarin N. J Med Assoc Thai. 2001 Jun;84(6):768-71.
25. [Risk factors for dementia and impaired cognitive status in Thai elderly.](#) Senanarong V, Jamjumrus P, Harnphadungkit K, Vannasaeng S, Udompunthurak S, Prayoonwiwat N, Pongvarin N. J Med Assoc Thai. 2001 Apr;84(4):468-74.
26. [Cognitive status in the community dwelling Thai elderly.](#) Senanarong V, Pongvarin N, Sukhatunga K, Prayoonwiwat N, Chaisewikul R, Petchurai R, Praditsuwan R, Udompunthurak S, Viriyavejakul A. J Med Assoc Thai. 2001 Mar;84(3):408-16.
27. [Experience of ApoE study in Thai elderly.](#) Senanarong V, Harnphadungkit K, Lertrit P, Mitrpant C, Udompunthurak S, Limwong C, Prayoonwiwat N, Pongvarin N. J Med Assoc Thai. 2001 Feb;84(2):182-7.
28. [Placebos in clinical trials in Alzheimer disease: an international discussion.](#) Whitehouse PJ, Arizaga R, Brodaty H, Gauthier S, Graham N, Green RC, Homma A, Mangone C, Senanarong V, Xu XH. Alzheimer Dis Assoc Disord. 1999 Jul-Sep;13(3):121-3. No abstract available.
29. [Epidemiology of stroke in the elderly in Thailand.](#) Viriyavejakul A, Senanarong V, Prayoonwiwat N, Praditsuwan R, Chaisevikul R, Pongvarin N. J Med Assoc Thai. 1998 Jul;81(7):497